

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Кафедра кримінально-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ
З КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Харків 2019

Рекомендовано до видання кафедрою кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди (Протокол №3 від 16 жовтня 2019 року)

Методичні рекомендації для підготовки до державного іспиту з кримінального права. «ФОП Тисячникова Л.А.». Х. – 2019. 49 с. / Укладачі: Зав. кафедри кримінально-правових дисциплін, к.ю.н., доц. Шинкарьов Ю.В., доцент кафедри кримінально-правових дисциплін, к.ю.н. Корабель М.Г.

Зміст

Загальні положення.....	3
Програма відповідей на питання “Кримінальне право”	6
Література та нормативний матеріал для самостійної підготовки до державного іспиту.....	30
Контрольні питання для підготовки до державного іспиту.....	32

Загальні положення

Професійна підготовка юриста забезпечується вивченням комплексу правових дисциплін, передбачених навчальним планом. З найбільш важливих, фундаментальних навчальних дисциплін проводиться державний іспит. До їх числа належить кримінальне право (Загальна та Особлива частина). Традиційно ці галузі права вивчаються протягом декількох років і забезпечується такими формами навчального процесу як лекції, практичні та семінарські заняття, тощо. Основними формами контролю знань з кримінального права залишаються заліки та іспити. Державний іспит є підсумковою формою контролю знань та професійної готовності випускника до самостійного їх застосування на практиці. Це зобов'язує студента випускного курсу належним чином підготуватись до нього.

Державний іспит з кримінального права проводиться в обсязі навчальної програми з цієї дисципліни. До екзаменаційних білетів включається лише незначна частина найбільш важливих питань курсу, але члени державної комісії мають право ставити будь-які питання з програми навчальної дисципліни у якості уточнюючих відповідь чи додаткових.

Екзаменаційні білети комплектуються з переліку контрольних питань до державного іспиту таким чином, щоб максимально охопити весь обсяг кримінального права.

Відповідь на такі запитання повинна будуватись за визначеною методичними рекомендаціями та програмою.

Успішна здача державного іспиту залежить від систематичного вивчення навчального матеріалу протягом всього періоду навчання, від уміння правильно організувати підготовку до іспиту, котра повинна привести знання у певну систему та усунути прогалини в них.

Підготовка до державного іспиту передбачає повторення раніше вивченого матеріалу, а також вивчення нових джерел, особливо змін та доповнень до Кримінального кодексу, нових постанов Пленуму Верховного Суду України. Підготовці до іспиту сприяють оглядові лекції, що

проводяться кафедрою перед початком державних іспитів, а також консультації напередодні іспиту.

Безпосередньо під час іспиту, вибравши білет, необхідно з'ясувати зміст кожного питання та дати на них точну відповідь. Готуючись до відповіді не слід забувати, що іспит не є письмовим, тому тези відповіді повинні бути максимально стислими, лаконічними. Не слід намагатись записати всю відповідь, а затим читати її перед комісією. Саме усна, вільна відповідь є свідченням ґрунтовності знань та уміння застосовувати їх на практиці.

Вирішуючи питання про оцінку відповіді, державно комісія керується наступними критеріями:

- позитивної оцінки заслуговує відповідь, що свідчить про міцні, впевнені знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми;
- незадовільну оцінку тягне за собою відповідь, що демонструє суттєві прогалини в знаннях програмного матеріалу, нездатність сформулювати основні кримінально-правові поняття, охарактеризувати відповідні законодавчі положення, провести юридичний аналіз конкретного складу злочину, а також відмова від відповіді хоча б на одне питання білету.

Оцінка знань кожного, хто здає державний іспит, обговорюється колегіально всім складом державної комісії. Підсумки іспиту об'являються головою комісії у присутності усіх, хто проходив іспит.

Критерії оцінки відповідей студентів.

Результати складання державного екзамену визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно” з урахуванням теоретичної, наукової та практичної підготовки студента.

Оцінка “відмінно” виставляється, якщо студент цілком освоїв теоретичний зміст дисципліни, має необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом, відповідає на питання білету системно й повно, без помилок або з однією-двома незначними помилками, дає вірні відповіді на уточнюючі та додаткові питання.

Оцінка “добре” – коли студент теоретичний зміст курсу освоїв цілком, показує, що у нього в основному сформовані необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом, на питання білету відповідає з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.

Оцінка “задовільно” – коли студент теоретичний зміст курсу освоїв не повністю, частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, зміст відповідей на питання білету, уточнюючі та додаткові питання близький до мінімальних вимог до рівня підготовки випускника.

Оцінка “незадовільно” виставляється, якщо студент теоретичний зміст дисципліни не освоїв, необхідні практичні навички роботи в нього не сформовані, відповіді на питання білету, уточнюючі та додаткові питання містять грубі помилки або надаються не у відповідності до змісту питань, відповіді студента не задовольняють мінімуму критеріїв оцінки.

Програма відповіді на питання “Кримінальне право”

Питання 1. Поняття та система кримінального права

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Кримінальне право як соціальний регулятор та засіб охорони соціальних цінностей і правопорядку в суспільстві.

Кримінально-правові відносини у суспільстві як предмет кримінального права та їх види: ті, що виникають з факту вчинення злочину, або іншого суспільно небезпечного діяння; ті, що виникають з факту вчинення суспільно корисного діяння.

Кримінальне право і суміжні галузі права (адміністративне, кримінально-процесуальне, кримінально-виконавче). Система кримінального права. Загальна і Особлива частини кримінального права. Кримінально-правові інститути. Норми кримінального права: класичні та нетрадиційні правові приписи. Види кримінально-правових норм. Структура класичної кримінально-правової норми. Гіпотеза кримінально-правової норми та особливості її законодавчого закріплення. Диспозиція кримінально-правової норми та особливості її формулювання в законі. Види диспозицій кримінально-правових норм. Санкція в структурі кримінально-правової норми. Види кримінально-правових санкцій.

Тема 2. Поняття законодавства про кримінальну відповідальність

Закон про кримінальну відповідальність, кримінальне законодавство, Кримінальний закон і кримінальне право як відносно самостійні юридичні категорії. Кримінальний закон як форма існування кримінального права. Види кримінального закону. Кримінальний кодекс, окремі кримінальні закони.

Кримінальний кодекс як результат систематизації кримінальних законів. Завдання Кримінального кодексу України. Структура Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини, розділи, статті, додатки. Структура статей Кримінального кодексу. Відображення у розділах Кримінального кодексу кримінально-правових інститутів, а у статтях Кодексу – кримінально-правових норм.

Тлумачення кримінального закону та його види: за суб'єктом – аутентичне, судове доктринальне; за засобами – граматичне, логіко-систематичне, історичне; за обсягом – буквальне, обмежувальне, розширювальне.

Питання 3. Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність

Чинність кримінального закону у часі. Набуття чинності кримінальним законом. Обов'язкове опублікування кримінального закону як необхідна умова його застосування.

Поняття часу вчинення злочину. Припинення чинності кримінального закону. Обставини, внаслідок яких закон втрачає силу. Зупинення чинності кримінального закону.

Зворотна дія кримінального закону у часі. Поняття більш м'якого (більш суворого) кримінального закону. Межі зворотної дії кримінального закону.

Принципи чинності кримінального закону у просторі: територіальний, громадянства і універсальний. Зміст територіального принципу чинності кримінального закону. Визначення території України. Поняття місця вчинення злочину. Вилучення з-під юрисдикції українських судів осіб, які вчинили злочин на території України, але користуються дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України, які вчинили злочин за кордоном у чинному КК.

Зміст універсального принципу дії кримінального закону. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства. Видача злочинців та їх передача іноземним державам. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Питання 4. Злочин та ознаки злочину. Класифікація злочинів.

Визначення поняття злочину: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне; їх сутність. Поняття злочину в чинному КК України.

Ознаки злочину та їх закріплення у Кримінальному кодексі України. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину. Кримінальна протизаконність як формальна ознака злочину. Винність як ознака злочину. Зміст та значення винності. Кримінально-правова караність як ознака злочину..

Малозначна дія (бездіяльність), що формально містить ознаки злочину (ч.2 ст.11 КК). Об'єктивні та суб'єктивні властивості малозначної дії (бездіяльності), необхідність їх встановлення. Відмінність малозначної дії (бездіяльності) від злочину невеликої тяжкості.

Місце злочину в системі правопорушень. Критерії відмежування злочину від інших правопорушень.

Класифікація злочинів в залежності від їх тяжкості та її значення. Злочини невеликої тяжкості. Злочини середньої тяжкості. Тяжкі злочини. Особливо тяжкі злочини.

Питання 5. Поняття кримінальної відповідальності, її підстава та форми реалізації.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Ретроспективна і позитивна кримінальна відповідальність.

Форми реалізації кримінальної відповідальності: кримінальне покарання; звільнення від кримінального покарання; звільнення від відбування кримінального покарання.

Підстави настання ретроспективної кримінальної відповідальності.. Склад злочину як юридична підстава кримінальної відповідальності.

Питання 6. Об'єкт злочину, його види. Предмет злочину

Поняття об'єкта злочину. Значення об'єкта злочину в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки злочину і його кваліфікації.

Охоронювані законом права, цінності та суспільні відносини як об'єкт злочину. Об'єкт злочину і об'єкт кримінально-правової охорони. Питання про поняття об'єкту в науці кримінального права.

Класифікація (види) об'єктів злочину. Загальний об'єкт злочину. Родовий та видовий об'єкти злочину. Безпосередній (конкретний) об'єкт злочину. Їх значення.

Основний і додатковий (обов'язковий чи факультативний) безпосередні об'єкти.

Поняття предмету злочину та його місце в структурі складу злочину. Відображення предмета злочину в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Питання 7. Об'єктивна сторона складу злочину.

Поняття об'єктивної сторони злочину. Ознаки складу злочину, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації злочину, а також відокремлення одного складу злочину від іншого.

Питання 8. Обов'язкові ознаки об'єктивної сторони складу злочину.

Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, що мають місце в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Прояв активності як фізична ознака дії. Добровільність як психологічна ознака дії. Суспільна небезпечність як соціальна ознака дії. Протизаконність як юридична ознака дії.

Поняття та ознаки бездіяльності. Обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати цей обов'язок як об'єктивна та суб'єктивна умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність.

Значення нездоланої сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечні дії чи бездіяльність.

Питання 9. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину.

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони злочину; поняття суспільно небезпечних наслідків. Їх види та значення в кримінальному праві. Злочини з матеріальними та формальними складами, значення такого поділу.

Причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком в науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення дії (бездіяльності) та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований та ін.

Спосіб, засоби, обстановка, місце, час вчинення злочину як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону злочину.

Питання 10. Суб'єктивна сторона складу злочину

Поняття суб'єктивної сторони злочину та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові та факультативні. Суб'єктивне ставлення. Суб'єктивна сторона та її значення для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Питання 11. Вина, її форми і види.

Поняття вини та її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення.

Форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації злочину і призначення покарання. Інтелектуальні в вольові ознаки вини.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину. Значення мотиву і мети

- 1) як конститутивних ознак складу злочину;
- 2) як кваліфікуючих ознак;
- 3) як обставин, що пом'якшують чи обтяжують покарання.

Питання 12. Умисна форма вини.

Умисел та його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні та вольові моменти (ознаки). Відмінність непрямого умислу від прямого за інтелектуальним та вольовим моментами. Умисел в злочинах з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Питання 13. Необережна форма вини.

Необережність та її види. Злочинна самовпевненість, її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування злочинної самовпевненості від непрямого умислу. Злочинна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від злочинної недбалості.

Питання 14. Подвійна та змішана форми вини.

Складна вина, її види і значення для кваліфікації злочину. Подвійна вина. Змішана вина. Інтелектуальні і вольові аспекти складної вини.

Питання 15. Суб'єкт злочину та його види.

Поняття суб'єкта злочину в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта злочину. Загальний та спеціальний суб'єкт злочину.

Поняття загального суб'єкта злочину. Обов'язкові ознаки суб'єкта злочину. Фізична особа як суб'єкт злочину. Проблема визнання юридичної особи суб'єктом злочину.

Вік настання кримінальної відповідальності. Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності. Злочини, щодо вчинення яких в кримінальному законі встановлено знижений вік відповідальності.

Спеціальний суб'єкт злочину. Вплив характеру кримінально-правової заборони на вид суб'єкта злочину.

Відповідальність за злочини, вчинені у стані алкогольного сп'яніння або під впливом одурманюючих засобів та їх обґрунтування.

Суб'єкт злочину та особа, що вчинила злочинне діяння. Особа злочинця. Співвідношення особи злочинця та особи, що вчинила злочинне діяння.

Питання 16. Осудність та її види.

Осудність як ознака суб'єкта злочину. Соціально-медичний критерій осудності. Психологічний критерій осудності. Юридичний критерій осудності. Проблема обмеженої осудності та її вирішення в теорії кримінального права і кримінальному законі.

Питання 17. Неосудність та її наслідки

Неосудність особи як обставина, що викликає настання кримінальної відповідальності за суспільно небезпечну дію чи бездіяльність. Критерії неосудності – медичний та юридичний.

Ознаки медичного критерію: хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки. Значення медичного критерію для встановлення неосудності.

Юридичний критерій неосудності як необхідна умова визнання особи неосудною. Співвідношення медичного та юридичного критеріїв неосудності.

Наслідки визнання особи неосудною.

Питання 18. Необхідна оборона як обставина, що виключає злочинність діяння.

Поняття необхідної оборони. Право на необхідну оборону як природне, невідчужуване, абсолютне право людини.

Підстава необхідної оборони. Ознаки, що характеризують правомірність необхідної оборони; що стосуються мети оборони; її спрямованість; характеру дій того, хто захищається; своєчасності оборони; співрозмірності оборони небезпечності посягання і обставинці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Спеціальні види необхідної оборони: оборона особи, яка через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обставинці захисту; оборона від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також від протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення; уявна оборона.

Поняття і ознаки уявної оборони.

Питання 19. Крайня необхідність як обставина, що виключає злочинність діяння.

Поняття крайньої необхідності. Підстава крайньої необхідності. Ознаки діяння, що вчинюється у стані крайньої необхідності: мета крайньої необхідності; об'єкт заподіяння шкоди; характер дій; своєчасність заподіяння шкоди; межі заподіяння шкоди. Перевищення меж (ексцес) крайньої необхідності. Відповідальність за ексцес крайньої необхідності. Умови, за яких особа не підлягає кримінальній відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

Питання 20. Затримання особи, яка вчинила злочин, як обставина, що виключає злочинність діяння.

Затримання особи, що вчинила злочин, як обставина, що включає злочинність діяння. Поняття правомірного затримання злочинця потерпілим або іншими особами. Підстава затримання злочинця. Ознаки, що характеризують правомірність затримання злочинця: мета затримання; особа, яка підлягає затриманню; характер дій при затриманні; необхідність заподіяння шкоди; співрозмірність шкоди, заподіяної злочинцю при його затриманні; небезпечність посягання, або обставин затримання. Перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця: поняття, ознаки та види. відповідальність за перевищення заходів необхідних для затримання злочинця.

Питання 21. Готування до злочину

Готування до злочину, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Відмежування готування до злочину від виявлення умислу. Відповідальність за готування до злочину за Кримінальним кодексом України.

Питання 22. Замах на злочин. Види замаху.

Замах на злочин, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на злочин: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт, замах непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до злочину. Проблема законодавчого визначення замаху.

Поняття закінченого злочину. Момент закінчення злочинів з матеріальним, формальним та усіченим складом.

Питання 23. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин.

Підстави кримінальної відповідальності за готування та замах на злочин. Кваліфікація готування та замаху на злочин. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на злочин. Особливості призначення покарання за замах на злочин.

Питання 24. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця.

Ознаки добровільної відмови. Наслідки добровільної відмови для настання кримінальної відповідальності. Стадії вчинення злочину на етапі яких можлива добровільна відмова.

Питання 25. Поняття та ознаки співучасті. Види співучасті.

Поняття і значення співучасті у злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Спільна участь суб'єктів злочину у його виконанні. Зміст цієї ознаки. Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в злочинах, що вчинені з необережності.

Види співучасників та їх визначення в КК. Виконавець та співвиконавець злочину. Проблема законодавчого визначення організатора злочину. Підбурювач до злочину. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник злочину. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмінність між пособником та підбурювачем, пособником та виконавцем. Відмінність між підбурювачем і організатором.

Питання 26. Форми співучасті.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Проблема законодавчої регламентації відповідальності учасників організованих злочинних угруповань.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Призначення покарання співучасникам.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посередня винність (виконання). Співучасть у злочині із спеціальним суб'єктом. Провокація злочину.

Питання 27. Ексцес виконавця та його види.

Поняття ексцесу виконавця. Види ексцесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво. Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підмовника та посібника

Питання 28. Поняття, види та наслідки причетності до злочину.

Поняття причетності до злочину. Види причетності: переховування, недонесення, попуск. Відповідальність за причетності до злочину. Різниця між причетністю до злочину та співучастю у злочині.

Питання 29. Сукупність злочинів.

Одиничний злочин як структурний елемент сукупності злочинів.

Сукупність злочинів та її ознаки. Види сукупності злочинів: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного злочину. Відмежування сукупності злочинів від конкуренції норм. Кваліфікація злочинів при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності злочинів для кваліфікації злочину та призначення покарання.

Питання 30. Потворність злочинів.

Повторність злочинів та її ознаки. Види повторності: повторність злочинів, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність) та повторність злочинів, яка пов'язана з засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних, та різнорідних злочинів. Неодноразовість, систематичність та вчинення злочину у вигляді промислу як види повторності тотожних злочинів. Повторність та реальна сукупність злочинів. Значення повторності для кваліфікації злочину та призначення покарання.

Питання 31. Рецидив злочинів.

Поняття рецидиву злочину. Його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний, простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації злочину і для призначення покарання.

Питання 32. Триваючий та продовжуваний злочини.

Види ускладнених одиничних злочинів. Поняття триваючого та продовжуваного злочинів. Момент закінчення триваючих та продовжуваних злочинів. Значення триваючих та продовжуваних злочинів для кримінальної відповідальності.

Питання 33. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із дійовим каяттям.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки. Ознаки каяття. Відмінності дійового каяття та добровільної відмови від доведення злочину до кінця.

Питання 34. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із передачею особи на поруки.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки передачі на поруки. Наслідки передачі особи на поруки. Особливості порядку передачі на поруки. правові наслідки не виправдання довіри трудового колективу.

Питання 35. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності, розміри цих строків, початковий момент перебігу давності і кінцевий момент обчислення строків давності. Зупинення перебігу давності. Момент відновлювання перебігу давності у випадку його зупинення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за наявності зупинення її перебігу. Умови і наслідки переривання перебігу давності. Застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначене довічне позбавлення волі, а також до особи, що вчинила злочин проти миру та безпеки людства.

Питання 36. Поняття та ознаки покарання. Цілі покарання.

Поняття покарання за Кримінальним кодексом України. Значення та ознаки покарання.

Мета покарання. Питання про мету покарання в науці кримінального права.

Поняття, ознаки та значення системи покарань. Види покарань, які містить у собі система покарань, встановлена Кримінальним кодексом України.

Поняття і значення класифікації покарань. Класифікація покарань за порядком призначення покарань: основні покарання; додаткові покарання; покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Питання 37. Основні покарання.

Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. Строки й порядок їх застосування. Особи до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Виправні роботи. Поняття та зміст виправних робіт. Строки й порядок їх застосування. Розмір відрахувань із суми заробітку засудженого в доход держави. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано..

Службові обмеження для військовослужбовців. Умови та строки застосування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт. Поняття та зміст арешту. Строки й порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути застосовано.

Обмеження волі. Поняття, зміст, і умови застосування обмеження волі. Строки й порядок застосування. Особи, яким цей вид покарання не може бути застосовано.

Тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Підстава, порядок та строки призначення цього виду покарання. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Позбавлення волі на певний строк. Поняття, зміст, мета та порядок застосування цього виду покарання. Строки позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі. Поняття, підстави та умови застосування цього виду покарання. Особи, цей вид покарання не може бути застосовано.

Питання 38. Додаткові покарання.

Позбавлення військового спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Підстави та порядок призначення цього додаткового покарання.

Поняття та сутність конфіскації майна. Майно, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Питання 39. Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Штраф. Поняття штрафу. Розмір штрафу. Особливості призначення штрафу як додаткового виду покарання. Підстави і порядок заміни штрафу іншими видами покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Поняття та строки призначення цього виду покарання як основного і як додаткового. Обчислення строку цього виду покарання, призначеного як додаткове покарання.

Питання 40. Загальні засади призначення покарання.

Загальні засади призначення покарання: 1) призначення його у межах, встановлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинений злочин; 2) призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК; 3) призначення покарання із врахуванням ступеню тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання; 4) врахування необхідності і достатності покарання для виправлення особи та попередження нових злочинів.

Питання 41. Обставини, що пом'якшують покарання.

Загальна характеристика та значення обставин що пом'якшують покарання, їх види та характеристика. Класифікація обставин що пом'якшують покарання. Межі врахування судом при призначенні покарання обставин, які пом'якшують покарання.

Питання 42. Обставини, що обтяжують покарання.

Загальна характеристика та значення обставин що обтяжують покарання, їх види та характеристика. Класифікація обставин що обтяжують покарання. Межі врахування судом при призначенні покарання обставин, які обтяжують покарання.

Питання 43. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, передбаченої законом за даний злочин. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання. Особливості застосування норм про призначення більш м'якого покарання.

Питання 44. Призначення покарання за сукупністю злочинів та вироків.

Призначення покарання за сукупністю злочинів. Правила призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за окремі злочини, які входять до сукупності злочинів. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю злочинів шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим. Визначення остаточного покарання за сукупністю злочинів шляхом повного чи часткового складання покарань. Правила складання покарань за сукупністю злочинів. Межі призначення покарання за сукупністю злочинів. Порядок призначення додаткових покарань за сукупністю злочинів. Особливості призначення основних та додаткових покарань різного виду за сукупністю злочинів.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Правила складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинення покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення основних та додаткових покарань різного виду за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності злочинів та сукупності вироків.

Відмінність правил призначення покарання за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

Питання 45. Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким.

Види покарань, невідбута частин яких може бути замінена на більш м'яке покарання. Особливості заміни додаткових покарань. Підстави для заміни невідбутої частини покарання на більш м'яке.

Питання 46. Амністія і помилування.

Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування. Підстави звільнення. Органи та особи на підставі рішення яких здійснюється звільнення. Відмінність амністії та помилування

Питання 47. Поняття судимості. Погашення та зняття судимості.

Поняття та значення судимості. Правові наслідки судимості. Види припинення судимості.

Погашення судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості та наслідки вчинення нового злочину протягом цих строків.

Зняття судимості та умови його застосування. Правова природа зняття судимості. Відмінність зняття судимості від її погашення. Види зняття судимості.

Питання 48. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Підстави їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, зміна та припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування. Мета та підстави його застосування. Особи, до яких застосовується примусове лікування. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

Питання 49. Заходи кримінально-правового характеру що застосовуються до юридичних осіб.

Підстави для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру. Поняття уповноваженої особи юридичної особи. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Питання 50. Кримінально-правова кваліфікація злочинів та її значення в застосуванні норм Особливої частини кримінального права.

Кваліфікація злочину як форма застосування норм Особливої частини кримінального права.

Поняття та юридичне значення кваліфікації злочину. Місце кваліфікації злочину в процесі застосування норм кримінального права. Значення правильної кваліфікації злочинів.

Методологічні основи кваліфікації злочинів.

Склад злочину як юридична основа кваліфікації. Використання норм Загальної частини кримінального права та норм інших галузей права для кваліфікації злочинів.

Конкуренція кримінально-правових норм і її вплив на кваліфікацію злочинів. Подолання конкуренції.

Значення аналізу і узагальнення судової практики для кваліфікації злочинів.

Процес кваліфікації злочинів. Встановлення фактичних обставин справи, необхідних для кваліфікації злочинного діяння та кримінально-правової норми, що передбачає відповідальність за конкретну суспільно небезпечну дію чи бездіяльність.

Особливості кваліфікації незакінчених злочинів та злочинів, вчинених у співучасті.

Кваліфікація триваючих, продовжуваних злочинів, сукупності злочинів та злочинів з кваліфікуючими ознаками.

Значення правильної кваліфікації злочинів для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян. Проблеми кваліфікації злочинів у світлі комп'ютерної діяльності правоохоронних органів.

Значення правильної кваліфікації для визначення рівня і стану злочинності та обліку злочинів.

Питання 51. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.

Поняття та загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки, місце цих злочинів у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки.

Види злочинів проти основ національної безпеки: злочин проти зовнішньої безпеки; злочин проти внутрішньої безпеки.

Злочини проти “зовнішньої” безпеки України: державна зрада, шпигунство. Державна зрада та її форми: перехід на бік ворогу в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту; шпигунство; надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. Звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство та його форми: передача іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю; збирання таких відомостей з метою їх передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам. Відмінність шпигунства від державної зради у формі шпигунства. Звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Злочини проти “внутрішньої” безпеки України: дії спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність та недоторканність України; фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, посягання на життя державного чи громадського діяча; диверсія, перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших ві йськових формувань.

Питання 52. Загальна характеристика злочинів проти життя.

Поняття та загальна характеристика злочинів проти життя та здоров'я особи, їх види: злочини проти життя, злочини проти здоров'я, злочини, що становлять небезпеку для життя чи здоров'я.

Злочини проти життя та їх види: вбивство, доведення до самогубства. Місце злочинів проти життя у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за злочини проти життя. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Біологічне існування людини як основа її життя. Визначення початку та закінчення біологічного існування людини і їх значення для кваліфікації злочину.

Питання 53. Поняття вбивства та його види.

Вбивство та його види: умисне і вчинене через необережність. Умисне вбивство та його різновиди: вбивство за обтяжуючих обставин; вбивство за пом'якшуючих обставин; вбивство без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. Склади відповідних злочинів.

Питання 54. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при обтяжуючих обставинах.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставин: двох або більше осіб; малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності; заручника або викраденої людини; вчинене з особливою жорстокістю; вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб; з корисливих мотивів; з хуліганських мотивів; особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку; з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення; поєднане із зґвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом; вчинене на замовлення; вчинене за попередньою змовою групою осіб; вчинене особою, яка раніше умисне вчинила умисне вбивство, з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості.

Склади відповідних злочинів.

Питання 55. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин: у стані сильного душевного хвилювання; матір'ю своєї новонародженої дитини; при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Вбивство, вчинене через необережність.

Склади відповідних злочинів.

Питання 56. Кримінально-правова характеристика злочинів проти здоров'я.

Злочини проти здоров'я особи, їх загальна характеристика і місце в структурі злочинності. Здоров'я як об'єкт кримінально-правової охорони. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за злочини проти здоров'я.

Види злочинів, що становлять небезпеку для життя чи здоров'я: побої і мордування, катування, погроза вбивством, зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної

хвороби; зараження венеричною хворобою; незаконне проведення абортів; залишення в небезпеці; неподання допомоги особі яка перебуває в небезпечному для життя стані; неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я; незаконна лікувальна діяльність; ненадання допомоги хворому медичним працівником; неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником; порушення прав пацієнта; незаконне проведення дослідів над людиною; порушення вставленого порядку трансплантації органів або тканин людини; насильницьке донорство.

Склади відповідних злочинів.

Питання 57. Кримінально-правова характеристика спричинення тілесних ушкоджень. Види тілесних ушкоджень.

Тілесні ушкодження та їх види за ступенем тяжкості: тяжкі; середньої тяжкості; легкі. Порядок визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження.

Тяжке тілесне ушкодження та його різновиди: небезпечне для життя в момент заподіяння; таке, що спричинило тяжкі наслідки. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства, вчиненого через необережність.

Умисне тяжке тілесне ушкодження за пом'якшуючих обставин: заподіяне у стані сильного душевного хвилювання та у разі перевищення меж необхідної оборони чи заходів, необхідних для затримання злочинця.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Його відмінність від умисного тяжкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Умисне легке тілесне ушкодження та його види: таке що не спричинило короточасного розладу здоров'я або незначної втрати працездатності; таке що спричинило вказані наслідки. Відмінність умисного легкого тілесного ушкодження від суміжних злочинів: умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження та побоїв і мордування.

Склади відповідних злочинів.

Питання 58. Кримінально-правова характеристика залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Підстави криміналізації діянь, пов'язаних із ненаданням допомоги та залишенні в небезпеці. Склади відповідних злочинів. Відмежування цих злочинів. Кваліфікуючі ознаки.

Питання 59. Загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Конституція України про захист волі, честі та гідності особи. Поняття та загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи, їх місце у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за вчинення цих злочинів.

Злочини проти особистої волі: незаконне позбавлення волі або викрадення людини; захоплення заручників; підміна дитини; незаконне поміщення в психіатричний заклад.

Злочини проти честі та гідності особи: торгівля людьми та інша незаконна угода щодо передачі людини; експлуатація дітей.

Кримінальна відповідальність за злочини проти волі, честі та гідності особи та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від кримінального покарання; звільнення від відбування покарання.

Питання 60. Кримінально-правова характеристика захоплення заручників.

Підстави криміналізації означеного діяння. Проблематика віднесення означеного складу до злочинів проти волі, честі та гідності. Склад злочину. Мета захоплення заручників. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних складів злочину.

Питання 61. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканості особи.

Статева свобода та недоторканість як значні соціальні цінності, що охороняються кримінальним законом. Поняття та загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості.

Злочини проти статевої свободи: зґвалтування; сексуальне насильство; примушування до вступу у статевий зв'язок.

Злочини проти статевої недоторканості: статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, розбещення неповнолітніх.

Склади відповідних злочинів.

Питання 62. Кримінально-правова характеристика зґвалтування.

Склад злочину зґвалтування. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних складів злочину.

Питання 63. Кримінально-правова характеристика примушування до вступу в статевий зв'язок.

Склад злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних складів злочину.

Питання 64. Загальна характеристика злочинів проти власності.

Конституція України про власність. Поняття та загальна характеристика злочинів проти власності. Види злочинів проти власності: корисливі, некорисливі.

проблематика визначення об'єкту та предмету злочинів проти власності.

Корисливі злочини проти власності та їх місце в структурі злочинності. Соціальна обумовленість становлення кримінальної відповідальності за корисливі злочини проти власності. Види корисливих злочинів проти власності: викрадення чужого майна; корисливі злочини проти власності без ознак викрадення.

Форми викрадення та їх кримінально-правова характеристика.

Некорисливі злочини проти власності.

Питання 65. Кримінально-правова характеристика крадіжки.

Крадіжка, її поняття та ознаки складу злочину. Таємність вилучення чужого майна як основна ознака крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки крадіжки. Відмежування від суміжних складів злочину.

Питання 66. Кримінально-правова характеристика грабежу.

Грабiж, його поняття та ознаки складу злочину. Відкритість вилучення чужого майна як основна ознака грабежу. Кваліфікуючі ознаки грабежу. Відмінність грабежу від крадіжки.

Питання 67. Кримінально-правова характеристика розбою.

Розбiй, його поняття та ознаки складу злочину. Намір насильницького негайного заволодіння чужим майном як основна ознака розбою. Особливості законодавчої конструкції складу розбою. Кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від насильницького грабежу.

Питання 68. Кримінально-правова характеристика вимагання.

Вимагання, його поняття та ознаки складу злочину. Намір насильницького заволодіння чужим майном у майбутньому як основна ознака вимагання. Особливості предмету вимагання та законодавчої конструкції основного складу цього злочину. Кваліфікуючі ознаки вимагання. Відмінність вимагання від насильницького грабежу та розбою.

Питання 69. Кримінально-правова характеристика шахрайства.

Шахрайство, його поняття та ознаки складу злочину. Вилучення чужого майна шляхом обману чи зловживання довірою як основна ознака шахрайства. Особливості предмету шахрайства. Кваліфікуючі ознаки шахрайства. Відмінність шахрайства від крадіжки та незлочинного невиконання цивільно-правових угод.

Питання 70. Загальна характеристика злочинів проти господарської діяльності.

Поняття та види злочинів у сфері господарської діяльності: злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної системи; злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів; злочини у сфері банкрутства; злочини у сфері використання фінансових ресурсів, обігу цінних паперів; злочини у сфері обслуговування споживачів; злочини у сфері приватизації державного та комунального майна.

Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної системи їх поняття та ознаки. Визначення місця складів цих злочинів у системі Особливої частини Кримінального кодексу України. Місце цих злочинів у структурі злочинності. Соціальна обумовленість вставлення кримінальної відповідальності за діяння, віднесені до цієї групи злочинів. Види злочинів у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної системи України: виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї; незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення; контрабанда; незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів; ухилення від повернення виручки в іноземній валюті; незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків; порушення законодавства про бюджетну систему України; видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку; ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів; підроблення знаків поштової оплати і

проїзних квитків; незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок.

Кримінальна відповідальність за злочини і сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної системи та форми її реалізації: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів, їх поняття та ознаки. Місце цих злочинів у структурі злочинності та соціальна обумовленість вставлення кримінальної відповідальності за їх вчинення. Види злочинів у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів: порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю; порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва; зайняття забороненими видами господарської діяльності, фіктивне підприємництво, протидія законній господарській діяльності, легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом; порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом; порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння; змова про зміну чи фіксування цін або примушування до їх зміни чи фіксування; незаконне використання товарного знака; порушення антимонопольного законодавства; незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю; розголошення комерційної таємниці.

Кримінальна відповідальність за злочини в означеній у сфері та форми реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Злочини к сфері банкрутства, їх поняття та ознаки. Місце цих злочинів у структурі злочинності та соціальна обумовленість вставлення кримінальної відповідальності за їх вчинення. Види злочинів у сфері банкрутства :фіктивне банкрутство; доведення до банкрутства; приховування стійкої фінансової неспроможності; незаконні дії у разі банкрутства.

Кримінальна відповідальність за злочини у сфері банкрутства та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від кримінального покарання, звільнення від відбування покарання.

Злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів, їх поняття та ознаки. Місце цих злочинів у структурі злочинності та соціальна обумовленість їх криміналізації. Види злочинів у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів: шахрайство з фінансовими ресурсами; порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів; виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів.

Кримінальна відповідальність за злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів та форми її реалізації:

кримінальне покарання, звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Злочини у сфері приватизації державного та комунального майна, їх поняття та ознаки. Місце цих злочинів і структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за злочини у сфері приватизації. Види цих злочинів: незаконна приватизація державного та комунального майна; незаконні дії щодо приватизаційних паперів; недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного та комунального майна або підприємств та їх подальшого використання.

Кримінальна відповідальність за злочини у сфері приватизації державного та комунального майна та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Питання 71. Кримінально-правова характеристика контрабанди.

Склад злочину контрабанда. Проблематика визначення предмету означеного злочину. Способи контрабанди. Кваліфікуючі ознаки.

Питання 72. Загальна характеристика злочинів проти громадської безпеки.

Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття злочинів проти громадської безпеки та їх ознаки. Місце цих злочинів у структурі злочинності. Види злочинів проти громадської безпеки: злочини, пов'язані з утворенням злочинних об'єднань; злочини пов'язані з незаконним поведінням із загальнонебезпечними предметами; злочинне порушення правил, що забезпечують громадську безпеку.

Злочини, пов'язані з утворенням злочинних об'єднань та тероризмом: створення злочинної організації; сприяння учасниками злочинних організацій та укриття злочинної діяльності; бандитизм; терористичний акт; за відомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності; створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Злочини пов'язані з незаконним поведінням із загальнонебезпечними предметами: напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення; викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем; незаконне поведіння зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами; недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів; незаконне поведіння з радіоактивними матеріалами; погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали.

Злочинне порушення правил, що забезпечують громадську безпеку: порушення правил поведіння з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами; незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини; незаконне перевезення на

повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин; порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

Питання 73. Кримінально-правова характеристика бандитизму.

Поняття бандитизму. Склад злочину. Проблематика визначення моменту закінченості вказаного злочину. Відмежування бандитизму від суміжних складів злочинів.

Питання 74. Кримінально-правова характеристика терористичного акту.

Соціально-правова обумовленість криміналізації терористичного акту. Поняття терористичного акту. Склад злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних складів злочину. Звільнення від кримінальної відповідальності за ч. 6 ст. 258 КК України.

Питання 75. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності.

Громадський порядок та суспільна моральність як об'єкти кримінально-правової охорони. Поняття та ознаки злочинів проти громадського порядку та моральності. Місце цих злочинів у структурі злочинності. Види цих злочинів: злочини проти громадського порядку; злочини проти суспільної моральності.

Злочини проти громадського порядку: групове порушення громадського порядку; масові заворушення; заклики та вчинення дій, що загрожують громадському порядку; хуліганство.

Злочини проти суспільної моральності: наруга над могилою; нищення, руйнування чи псування пам'яток історії або культури; ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів; створення або утримання місць розпусти і звідництво; проституція або примушування чи втягнення до заняття проституцією, втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Питання 76. Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Злочини у сфері службової діяльності, їх поняття та ознаки. Управлінська діяльність як основний аспект службової діяльності та об'єкт означених злочинів. Службова особа як суб'єкт злочинів у сфері службової діяльності. Місце цих злочинів у структурі злочинності.

Види службових зловживань: зловживання владою або службовим становищем; перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронних органів; службове підроблення; службова недбалість; прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою; пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі; зловживання впливом.

Питання 77. Кримінально-правова характеристика зловживання владою або службовим становищем.

Соціально-правові передумови криміналізації вказаного діяння. Склад злочину. Поняття службової особи. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних складів злочину.

Питання 78. Кримінально-правова характеристика прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Соціально-правові передумови криміналізації. Склад злочину. Поняття неправомірної вигоди. Кваліфікуючі ознаки. Поняття службових осіб, які займають відповідальне або особливо відповідальне становище.

Питання 79. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.

Соціально-правові передумови криміналізації. Склад злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від суміжних складів злочину.

Питання 80. Кримінально-правова характеристика зловживання впливом.

Склад злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Поняття осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

**Література та нормативний матеріал для самостійної підготовки
до державного іспиту**

I.   Обов'язкові

1. Конституція України.
2. Кримінальний кодекс України.
3. Кримінальне право України. Загальна частина. К.-Х. Юрінком Інтер – право 2001.
4. Кримінальне право України. Особлива частина. К.-Х. Юрінком Інтер – право. 2002.
5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. К., А.С.К. 2002.

II.   Додаткові.

Загальна частина

- Куц В.М.* Новий кримінальний кодекс України: яким йому бути. - Х. 1999;
- Пинаев А.А.* Курс лекцій по Общей части уголовного права Украины. Х., 2002.
- Кривоченко Л.Н.* Классификация преступлений. – Харьков, 1983;
- Прохоров В.С.* Преступление и ответственность. – Л., 1984.
- Егоров В.С.* Понятие состава преступления в уголовном праве. Учебное пособие. – Москва-Воронеж, 2001;
- Ярмыш Н.Н.* Действие как признак объективной стороны преступления. Проблемы психологической характеристики. – Харьков, 1999.
- Куц В.М.* Теоретико-прикладні аспекти проблеми суб'єкта злочину.// Вісник Університету внутрішніх справ. Х., 1996, №1.
- Рарог А.И.* Вина и квалификация преступления. - М., 1982;
- Тихий В.П.* Стадії вчинення злочину. Конспект лекцій. – Харків, 1996;
- Бурчак Ф.Г.* Соучастие: социальные, криминологические и правовые проблемы. - Киев, 1986;
- Бажанов М.И.* Множественность преступлений по уголовному праву Украины. – Харьков, 2000;

Баулин Ю.В. Обстоятельства, исключющие преступность деяния. – Харьков, 1991;

Бажанов М.И. Назначение наказания по советскому уголовному праву. – Киев, 1980;

Музыка А.А. Примусові заходи медичного і виховного характеру. – Київ, 1997.

Особлива частина

Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації. К.1999.

Борисов В.И., Куц В.Н. Преступления против жизни и здоровья. Х. 1995.

Бажанов М.И., Сташис В.В. Преступление против личности в УК Украины и судебной практике. Х. 1996.

Куц В.М. та ін. Діяльність органів внутрішніх справ по запобіганню торгівлі людьми. Навчальний посібник. Х.2001.

Гаухман Л.Д., Максимов С.В. Ответственность за преступления против собственности. 2-е изд. М. 2001.

Гавриш С.Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні. К. 2002.

Коржанський М.Й., Мисливий В.А. Кваліфікація автотранспортних злочинів. К.1996.

Музыка А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів. К. 1998.

Біленчук П.Д., Романюк Б.В., Цимбалюк В.С. Комп'ютерна злочинність. К. 2002.

Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії. К., 2001.

Хавронюк М.І. Військові злочини. К. 1995.

Контрольні питання до державного іспиту з Кримінального права

1. Поняття та система кримінального права.
2. Поняття законодавства про кримінальну відповідальність.
3. Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність.
4. Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів.
5. Поняття кримінальної відповідальності, її підстава та форми реалізації.
6. Об'єкт злочину, його види. Предмет злочину.
7. Об'єктивна сторона складу злочину.
8. Обов'язкові ознаки об'єктивної сторони складу злочину.
9. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину.
10. Суб'єктивна сторона складу злочину.
11. Вина, її форми і види.
12. Умисна форма вини.
13. Необережна форма вини.
14. Подвійна та змішана форми вини.
15. Суб'єкт злочину та його види.
16. Осудність та її види.
17. Неосудність та її наслідки.
18. Необхідна оборона як обставина, що виключає злочинність діяння.
19. Крайня необхідність як обставина, що виключає злочинність діяння.
20. Затримання особи, яка вчинила злочин, як обставина, що виключає злочинність діяння.
21. Готування до злочину.
22. Замах на злочин. Види замаху.
23. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин.
24. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця.
25. Поняття та ознаки співучасті. Види співучасті.
26. Форми співучасті.
27. Екссес виконавця та його види.

28. Поняття, види та наслідки причетності до злочину.
29. Сукупність злочинів.
30. Потворність злочинів.
31. Рецидив злочинів.
32. Триваючий та продовжуваний злочини.
33. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із дійовим каяттям.
34. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із передачею особи на поруки.
35. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
36. Поняття та ознаки покарання. Цілі покарання.
37. Основні покарання.
38. Додаткові покарання.
39. Покарання, що можуть призначатися як основні, так і як додаткові.
40. Загальні засади призначення покарання.
41. Обставини, що пом'якшують покарання.
42. Обставини, що обтяжують покарання.
43. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
44. Призначення покарання за сукупністю злочинів та вироків.
45. Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким.
46. Амністія і помилування.
47. Поняття судимості. Погашення та зняття судимості.
48. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування.
49. Заходи кримінально-правового характеру що застосовуються до юридичних осіб.
50. Кримінально-правова кваліфікація злочинів та її значення в застосуванні норм Особливої частини кримінального права.
51. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.
52. Загальна характеристика злочинів проти життя.
53. Поняття вбивства та його види.

54. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при обтяжуючих обставинах.
55. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах.
56. Кримінально-правова характеристика злочинів проти здоров'я.
57. Кримінально-правова характеристика спричинення тілесних ушкоджень. Види тілесних ушкоджень.
58. Кримінально-правова характеристика залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.
59. Загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи.
60. Кримінально-правова характеристика захоплення заручників.
61. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканості особи.
62. Кримінально-правова характеристика зґвалтування.
63. Кримінально-правова характеристика примушування до вступу в статевий зв'язок.
64. Загальна характеристика злочинів проти власності.
65. Кримінально-правова характеристика крадіжки.
66. Кримінально-правова характеристика грабежу.
67. Кримінально-правова характеристика розбою.
68. Кримінально-правова характеристика вимагання.
69. Кримінально-правова характеристика шахрайства.
70. Загальна характеристика злочинів проти господарської діяльності.
71. Кримінально-правова характеристика контрабанди.
72. Загальна характеристика злочинів проти громадської безпеки.
73. Кримінально-правова характеристика бандитизму.
74. Кримінально-правова характеристика терористичного акту.
75. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності.

76. Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
77. Кримінально-правова характеристика зловживання владою або службовим становищем.
78. Кримінально-правова характеристика прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.
79. Пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі.
80. Кримінально-правова характеристика зловживання впливом.